

BAŠINI MEĐUYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, péntek 1922. szeptember 8.

245. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hótfőn déliben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibsch-palota)

Köszöntő

A vajdasági magyar újságírók szeretettel és testvéri együttérzéssel köszöntik három ország összegyűlékezett újságíróit.

Azok az újságírók, akik az SHS. királyságnak minden részéből s a szövetséges országokból: Szlovákiából és Romániából itt összesereglenek, el nem homályosíthatóan és félre nem magyarázhatóan láthatják azt a munkát, amit itt összedobbanó szívvel végez a magyarság és a magyar újságírók.

Nem békétlenkedünk és nem látjuk. Nem fújuk az elégtelenség parazsát, nem vetjük föld alá titkos reménykedésünk magvait. Belenyugodtunk abba a jögi helyzetbe, amit a világot átrendező hatalmaknak elrendelése s kormányzatuk elhatározása jutattott nekünk s már csak azt várjuk, hogy eleven valósággá váljon az, amit nemzetközi megállapodások biztosítottak s az alkotmányunk megadott.

Mint ahogy a forradalomnak a haladás az ellenszere, a nemzeti aspirációknak, a kisebbségi jogokért vívott harcnak egyetlen remédiuma a demokrácia. Ezért küzdünk mi nem méltatlan eszközökkel. Mert a demokráciának nem a bomba, a tör, a lázadás a harci eszköze, hanem a bizonyíték, a jog, a meggyőzés.

A magyarságnak ebben a küzdelemben ma még csak mi újságírók vagyunk harcosai. Parlamenti képviselünk nincs, a közigazgatásban nincs részünk, a magyarság országos politikai szervezetét még nem alkototta meg, egyetlen publicitásunk, egyetlen szószékünk, egyetlen harcosunk: a sajtó.

Ehhez a békés kulturális munkához, melyet hűséges szívvel és csak építeni akaró karral vállaltunk, kérjük most, testvérek, a ti segítségüket.

A kisantant publicitása, a közérvelő közvélemény van itt együtt. A ti igazolástok a mi erősségünk, a ti helyeslétek a legfőbb segítségünk. Ne térjétek soha, hogy régalmak megzavarják azt a képet, amit tisztán látó szemetek alkot meg rólunk. Békét akarunk és fejlődést, nyugodt munkát és gyümölcsöző jöletet. Törökveink s szándékaink tisztá vizeiben fürdessétek meg lelketeiket s tisztá lélekkel soha ne szolgáljatok olyan gondolatot, mi elnyomásban, kizsákmányolásban, kisebbségek elnémitésében ismeri fel öns érdekét.

A magyar újságírók szeretettel köszöntenek titeket és szeretettel kérnek tőletek az itt élő magyarság számára.

Поздрав

Мађарски новинари у Војводини са братском љубављу поздрављају из трију држава сакупљене новинаре.

Новинари, који се скупили из свију крајева краљевине Срба, Хрвата и Словенаца па и из савезничких држава Чехословачке Републике и Румуније, чисто и јасно могу видети оно дело, које овде уздрхтао срца врши мађарски елеменат и мађарска штампа.

Ми смо мирни и некемо да завојимо никога. Ми не распријемо жар незадовољства, не заносимо се тајним надама. Помирли смо се са оним правним стањем, које нам је допало по одређењу светских великих сила и по одлуци наше владе, и само то чекамо, да се обистини оно што нам осигуравају међународни уговори и наш Устав.

Као што је напредак утек свакој револуцији, тако је демократија једини лек аспирацијама народним, т. ј. борби мањина за своја права. За то се боримо ми часним оружјем. Оружје у борби за демократију није бомба, није нож и револуција, но докази, право и убеђење.

У овој борби мађарске народности данас се боримо само ми: новинари. Ми немамо својих заступника у парламенту, у администрацији немамо удела, ми мађари нисмо могли спровести поантичку организацију у држави. Штампана је наш једини јавни орган, једина говорница наша, једини наш борац. Ми молимо Вашу помоћ за овај мирни културни рад, којег са љубављу и са вољом да подижемо.

Јавни органи Мале Антанте сакупљени су овде као јавно мишљење Средње Европе. Ваше признање даје нам снаге, Ваше одобравање много ће нам помоћи. Не допустите никада, да Вам клевете о нама засене ону слику, коју Ви јасно видите својим очима. Ми некемо борбу него жељни смо напретка, мирна рада и задовољства. Наш рад и намере примите онако чисто и светла, какве Вам их ми пружамо и никада не помажите оне мисли, чији је егзистенцијал циљ: угњетавање, искористишање и угњивање сваког културног напретка.

Мађарски Вас новинари поздрављају с љубављу и моле Вас, да ову љубав вратите са љубављу оним мађарима, који у Војводини живе.

Pozdrav

Mađaršti žurnalisté z Vojvodiny pozdravují s bratrskou láskou všechny došlé žurnalisty, se tři státu.

Žurnalistí, kteří se sešli ze všech krajín království Srbů Hrvátů a Slovinců jakož i ze spojeneckých států, Republiky československé, Polska i Rumunska, čiste a jasné mohou viděti ono dílo, které provedla maďarská žurnalistika, maďarský element.

My jsme mírní a nepřejeme sobě z násiluvati nikoho. My nerozděláváme plamen nespokojenosti, nezanášime se utajeným doufáním ni tajnými snahami. Smířili jsme se s tímto právním stavem, který nám připadl po řešení velikých světských mocnostech i po odluce samé naší vlády, očekávame jen, aby se vyplnilo to, co nám slibily mezinárodní dohovory i náš ustav.

Jako pokrok značí každou revoluci, tak je demokracie lék aspiracím národnima t. j. boj menšín za svoje práva. Proto mi bojujeme čestnou zbraní. Zbraň v boji za demokracii není bomba, není nůž, ni revoluce, než důkazy práva i přesvědčení.

V tomto boji maďarské narodnosti bojujeme dnes pouze my: žurnalisti!

My nemáme svých poslanců v parlamentě, v administraci nemáme uděle, ni maďari nismo mohli prověsti politickou organizaci ve státě. Žurnal je náš jediný otevřený orgán, jediný náš řečník, jediný náš bojovník.

My prosíme o Vaši pomoc za tuto mírnou kulturní práci, které jsme se chopili se vši věrností a vůlí, abychom ji pozvedli. Veřejné orgány «male antanty» sešly se zde jako veřejné myšlení střední evropy.

Vaše přesvědčení dodá nám síly, Vaše příznání mnoho nám pomůže. Nepřipouštějte nikdy, aby Vám klevěty zastířely onen obraz, který Vy jasné vidíte Vasema očima. My nekeceme boju, nýbrž přejeme si pokroků, tiché, mírné práce a spokojenosti. Naši práci a zaměry, přijmete tak čiste a světle, jak Vám je předkládáme a nikdy nepomáhajte tím, ježliž cíle jsou egoistické vykořisťování každého kulturního pokroku!

Mađaršti Váš žurnalisté pozdravují s láskou a prosí Vás, abyste tuto lásku, láskou spleceli, tím mađarum, žijícím zde ve Vojvodině!

Salut

Les journalistes hongrois de Voïvodine saluent avec amour fraternel les journalistes réunis de trois États.

Les journalistes qui se sont réunis de tous les côtes du Royaume des Serbes, Croates et Slovincs comme des pays alliés; de la République de Tchèqueslovaquie et Roumanie peuvent voir à pur et à plein cette œuvre que remplissent du cœur touchant l'élément hongrois et presse hongroise.

Nous ne sommes pas inquiets et nous ne voulons pas personne révolter. Nous ne voulons pas enflammer le mécontentement, nous n'avons pas arrière-pensées. Nous sommes contents avec cette situation étatique que nous est parvenue par la décision des Grandes Puissances et par la résolution de notre Gouvernement. Nous n'attendons plus que l'accomplissement des contrats interalliés et de notre Constitution.

Comme l'évolution est le remède de chaque révolution de même est la démocratie le seul moyen d'aspirations nationales, c'est à dire: lutte des minorités pour leurs droits. C'est que nous luttons à l'arme honnête. Car l'arme dans la lutte pour la démocratie n'est pas la bombe, le poignard et la révolte, mais au contraire: les arguments, le droit pur et la conviction.

En cette lutte de la nationalité hongroise ce ne sommes que nous: les journalistes qui luttons. Nous n'avons pas nous représentants dans le Parlement, nous ne participons pas dans l'administration. Nous Hongrois n'avons pas encore pu introduire l'organisation politique dans l'État, la Presse est notre organ unique, l'unique notre oratoire, seul notre combattant.

Nous demandons Votre secours pour ce notre travail paisible que nous désirons remplir avec joie du cœur.

A Sombottisa se rencontra la publicité de la Petite Entente — l'opinion publique de l'Europe Centrale. Votre reconnaissance est notre force, Votre approbation nous donnera l'appui. Ne tolérez jamais que la calomnie contre nous ombre cet zmage que Vous clair voyez. Nous voulons la paix, le progrès, le travail pacifique et le contentement. Nous Vous offrons nos idées si claires et si profondes. Nous Vous prions de ne pas servir jamais et nullement l'opinion dont le seul but n'est que l'oppression, l'exploitation, la destruction de la civilisation.

Les journalistes hongrois Vous-saluent avec amour et ne Vous prient, que de la rendre à ceux Hongrois, qui vivent en Voïvodine.

A kereskedelmi kamara harca a vámspedítőkkel

— **Novisadi munkáltságsúntól** —

A vámspedítők nagy úrieti, amit az is bizonyít, hogy még Novisadon csak két spedítőr volt, ma 16 igyekszik a kereskedők kegyelt és az árujuk vámolását is elnyerni.

A vámspedítők nagy száma azonban nem azt vonta maga után, hogy a vámspedítők alacsony tarifát szabnak meg. Karlelha lépek s a vámolási költségeket magasan állapították meg, mi által lényegesen hozzájárulnak az árak emelkedéséhez. A novisadi ipar és kereskedelmi kamara már egy éve megkezdte a harcot a vámspedítők tarifája ellen.

A kamara maximális taxát dolgozták ki, melyet a spedítőrök sérelmesnek találtak s nem fogadták el. A kamara tervezelete szerint az áru minősége és mennyisége szerint fizetik a vámspedítőröket. Egy bizottság vizsgálta felül, panasz esetén a vámspedítőr által követelt összegget, s ha többet kérnek, a bizottság visszafizetésre kötelezhetné a spedítőrt.

A tervezelet a kamara elküldte a General Direkcia Corinának jóváhagyás végett, de onnan azzal jött vissza, hogy a vámspedítőrökkel közös egyetértésben csinálják meg a maximális taxát. Minthogy ez nem sikerült, több ízben megírta az utat az ügy a kamara s a General direkcia között, de eldönteni a vitát még nem sikerült.

Az ipar és kereskedelmi kamara most a pénzügyminiszter döntése alá bocsátja az ügyet. Az érdekelték kíváncsian várják a pénzügyminiszter döntését, hogy ki lesz a győztes a harcban. A kamara, vagy a vámspedítőrök.

Harminc éve laknak Subotícán és nincs illetőségük

— **A nyugdíjas vasutasok kálváriája** —

Az a rendelet, amely szerint szeptember 1-től kezdve csak azok a nyugdíjas vasutasok kaphatják meg nyugdíjleltetésüket, akik igazolni tudják S. H. S. honosságukat a legvalóságosabb helyzetbe hozta a nyugdíjasok ezreit. Bár a városi hatóság — mint már megírtuk — kiállt a honossági bizonyítvány helyett illetőségi bizonyítványt a vasutasoknak, a melynek alapján a vasutagazdaság folyósítja a nyugdíjat, sok nyugdíjas mégse kapja meg megszolgált nyugdíját.

A várososhoz eddig mintegy ötszáz nyugdíjas vasutas kérvényre érkezett be az illetőség megállapítása céljából, amelyeknek nagyrészt a tanács kedvezően el is intézte, azonban van sok olyan eset is, amelyben nem tudja a hatóság megállapítani az illetőséget. Akárhány olyan eset van, hogy vegyes nyugdíjas vasutasok **husz-harminc esztendőre laknak megszakiadás nélkül Subotícán és mégse tudják igazolni itteni illetőségüket**, miután annak idején, mint állami tisztviselőknél városi pótdátot nem kellett fizetniük.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy az illetők egyáltalán nem járultak hozzá a városi közterhek viseléséhez, miután az állami tisztviselőket csak a közszéki pótdátó fizetése alól voltak felmentve, a különböző **logyasztási adópótdátókat**, valamint a **vigalmi adót** és a városi szabályrendeletek által megállapított más adókat az állami tisztviselői is ugyan úgy fizették, mint a nem tisztviselőik.

Miután pedig a törvény értelmében mindenki megszerzi az illetőséget, aki négy évig lakik megszakiadás nélkül egy helyben és ha csak **egyszer is hozzájárul a közterhek viseléséhez**, ennek alapján ezeknek az **állami tisztviselőknél sem lehet vitás az itteni illetősége**.

A baj azonban ott van, hogy a felsorolt városi logyasztási és egyéb adók fizetését nem lehet most utólag igazolni, miután azoknak a városi feljegyzéseiben nincs semmi nyomon és az illetőség megállapításánál elég méltánytalanul csak a városi pótdátó fizetésére van a hatóság tekintettel.

A nyugdíjas vasutasok esetében azonban feltétlenül meg kellene oldani valamiképpen ezt a vifás kérdést, mert ebben az esetben egy az állami szolgálatában eltöltött élet végén **egzisztenciát loagnak kockán** és teljesen megengedhetetlen volna, hogy egy — különben is téves — törvény-magyarzatunk csessek áldozatul a munkájuk megrokkant aggok. Ily jogi feladást mellett csak azoknak illetőséget ismerik el, kiknek házuk, vagy földjük van, pedig elsősorban azok érdemelnek a gondoskodást, akiknek nincs földjük, nincs házuk, s nincs már — nyugdíjuk sem.

A görög király elhagyta országát? Menekül a görög hadsereg — A kemalisták nem kötnék fegyverszünetet — Kereszténymészárlástól tartanak

A kisázsiai harcokról érkezett újabb hírek most már egyöntetlően jelentik, hogy **a görög hadsereg veresége katasztrófális**.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Brusza is elesett, úgy, hogy a török északi szárny már a Márvány-tenger partjához közeledik. Izmail Kemal hadseregének ez a része nagyjában már elvégezte feladatát, mert északi irányban tovább operálva Ismidhez közeledne, amely az ugynevezett semleges zónában fekszik. A győzelmes török hadsereg itt megállni kénytelen, ha csak összehívásába nem akar kerülni a szövetségszói csapatokkal. Az Affion Karahisszár irányából előnyomuló déli török hadsereg. Usatot elhagyva, majdnem ellenállás nélkül nyomul előre Szmirna felé, ahol eddig a görög főparancsnokság székelt.

Most már az angol hírforrások is elismerik, hogy Görögország végleg elvesztette a járszámát Kisáziában és kérdéses, hogy meg tudja-e idejében menteni hadseregének roncsait, amely **félhomlolt kótelekkel rendeltlenül hőmpölyög vissza a tengerpart felé**.

Ezek után nem kétséges, hogy Kisázsia sorsa végleg eldőlt a törökök javára.

Újabb jelentések szerint a görög hadsereg már **vad futásban menekül és a töredék**

Rosszul megy a sorsuk Moszkvában a magyar kommunistáknak

— **Napszámába járnak dolgozni a volt magyar népbiztosok** —

A legutóbb Oroszországba szállított magyar politikai elítelték: Kéri Pál, Haubrich Ágoston és Dovesák Antal sorsáról a legkülönbözőbb hírek kerültek forgalomba. Kéri Pálról pedig azt írta a lapok, hogy nem is ment ki Oroszországba, mert utközben lemaradt a transportból és jelenleg Ausztriában tartózkodik. Ezeket a különféle verziókat most megcáfolja Róbert Oszkár az ismert magyar újságíró, akit a budapesti bíróság tíz évre elítélt és akit az orosz-magyar foglaltsere akcióiban szintén kiszállítottak. Róbert Oszkár azonban Rigában a kicserelés alkalmával megszökött és most Ausztriában egy Bécs melletti városkában tartózkodik. Róbert nagyon érdekes dolgokat mondott el egy újságról az Oroszországba szállított magyar elítelték viharos elmévről.

— Kéri Pál jelenleg Szovjetországban tartózkodik, mondotta — Róbert Oszkár. Ot az utolsó transporttal cserélték ki és még utközben — nem mint a lapok ilyesen írta — pártakcióból kifolyólag, hanem magánösszekezdés révén megszerezte az osztrák beutazási engedélyt. Kéri már utközben kijelentette, hogy **ő nem akar Oroszországba menni. Kéri heves ellenállása a bolsevisták nagy bírasi meglepetés volt. Ők Kéri kommunisidának tartották és Csécsé-**

rin is azért exponálta magát érte Genuában. Az oroszok rigai követe, Jurenjev sürgönyözött Moszkvába, hogy Kéri nem akar tovább menni, mi tévő legyen? Erre Kéri Moszkvából Bokányi Dezső, Szabados Sándor és Bajkay Ferenc volt népbiztosok aláírásával »az emigráció vezérlőbizottsága«-tól sürgönyt kapott, hogy azonnal jöjjen Moszkvába. Ugyanezkor Bokányi Moszkvából sürgönyt küldött a magyar kormányra és abban megkérdezte, hogy abban az esetben, ha Kéri, valamint Dovesák és Haubrich, akik szintén kijelentették, hogy **ők nem bolsevikiek és nem mennek Moszkvába**, a transportból kimaradna, nem veszélyeztetni-e ez a kicserelési akció további folytatását? Kéri még ekkor sem akart menni és kijelentette, hogy ő közönségi Szovjetországba keréden intervencióját érdekében, a legnagyobb történelmi udvariatság lenne nem elmenni Oroszországba, mint újságíró is igazítja a kommunista Oroszország, azonban az ő idejét a börtön és a tárgyalások annyira kimerítették, hogy pihenésre van szüksége.

A rigai sajtó és politikai élet kíváncsai, akik értesültek az ügyről, felkeresték Kérit és felajánlották intervenciójukat. Az intervenció megtörtént és a lett kormány megenged-

te volna, hogy Kéri a transportból kiváljon és Ausztria területére utazzon, azonban Jurenjev ragaszkodott ahhoz, hogy Kéri kötelessége Oroszországba menni. Jurenjev Kérinek a magyar kényszerlevelet nem adta ki és így az osztrák vízumot nem volt mire rávezetni.

Jacobson kijelentette, hogy ha Kéri nem megy, letartóztatja és visszavonulást Magyarországra. Jacobson mellett állott a csereakelet lebonnyító orosz delegátus is, aki a fenyegetéseknek élénken helyeselt. Közben a többi cserefogoly, főként Rabinovics fenyegető magatartást foglaltak el Kériver szemben, úgy, hogy

Kéri a terrornak engedve, a transport első csoportjával kénytelen volt július 12-én Oroszországba indulni.

— Haubrich és Dovesák a második csoportba voltak beosztva, amelynek kicserelése augusztus 3-ára volt kitűzve. Különösen Dovesák volt az, aki a leghatározottabban szembeállt az oroszokkal, kijelentette, hogy ő nem megy, utálja a moszkvaiakat, látni sem akarja a bolsevikieket. Haubrich és főként Dovesák erőlyes tiltakozásának talán lett volna eredménye, de az utolsó magyar transporttal megérkeztek a cserefoglyok hozzátartozói, közöttük Dovesák né három. Haubrich pedig lét gyerekekkel. Így gondolni sem lehetett az Ausztriába való utazásra, mivel egy nap igen rövid idő volt arra, hogy az oroszok akadékoskodásával szemben Haubrich és Dovesák feleségei és gyermekei is megkapták az összes szükséges utazási igazolványukat. Így tehát Haubrich és Dovesák is kénytelenek voltak tovább utazni Moszkvába.

Kéri július 15-én érkezett a transporttal Moszkvába. A bolsevikiek nagy fogadtatást rendeztek, a pályaudvaron Bokányi Dezső tartott nagy beszédet. Este azután diszvacsorát rendeztek az újonnan érkezett cserefoglyok részére. Közvetlenül a diszvacsora előtt Kéri szüdbetés **elegánciával — puha lodenkalap, szürke nyári zakó, puha ing — és kezében az olvas »Avanti« legújabb számával, megjelent a teremben.** A bolsevikiek rögtön körülfogták és ostromolták kérdéseikkel. Kéri azonban főlényesen ezt mondotta:

Hát! Isten, most már itt vagyok! Kérem, hogy lehet innen lehető leghamarabb visszamenni! Ha lehet, holnap megyek vissza.

Kéri szavát nagy megütözéssel fogadták a bolsevik vezeték, főben szövétték, hogy a szovjet menüvre exponálta magát kiszabadítása érdekében. Kéri erre azt felelte, hogy **ő nem kérte az orosz intervenciót, tudhatták róla, hogy nem kommunista, ha megtehetik, igen szép, ezért azonban ő nem adta el magát.**

Újabb értesülések szerint Kéri betegnek fekszik egy Moszkva melletti sanatóriumban. Helyzete súlyos, mert a kommunisidák magatartása miatt rosszul bánták vele.

Dovesák és Haubrich rossz anyagi körülmények között élnek, mert a bolsevistáktól nem akarnak állást és pénz elfogadni.

Amit tehetik, Bécsbe jönnek. Adig is azonban elhatározták, hogy **mint gyári munkások keressék meg a megélhetést maguk és kintlévő családjaik részére.** Főként Dovesák szegül bátran ellen a kommunisidáknak. Kun Béla azt mondta róla, hogy ő a moszkvai emigráció legutódatosabb ellenforradalmárja.

te volna, hogy Kéri a transportból kiváljon és Ausztria területére utazzon, azonban Jurenjev ragaszkodott ahhoz, hogy Kéri kötelessége Oroszországba menni. Jurenjev Kérinek a magyar kényszerlevelet nem adta ki és így az osztrák vízumot nem volt mire rávezetni.

Jacobson kijelentette, hogy ha Kéri nem megy, letartóztatja és visszavonulást Magyarországra. Jacobson mellett állott a csereakelet lebonnyító orosz delegátus is, aki a fenyegetéseknek élénken helyeselt. Közben a többi cserefogoly, főként Rabinovics fenyegető magatartást foglaltak el Kériver szemben, úgy, hogy

Kéri a terrornak engedve, a transport első csoportjával kénytelen volt július 12-én Oroszországba indulni.

— Haubrich és Dovesák a második csoportba voltak beosztva, amelynek kicserelése augusztus 3-ára volt kitűzve. Különösen Dovesák volt az, aki a leghatározottabban szembeállt az oroszokkal, kijelentette, hogy ő nem megy, utálja a moszkvaiakat, látni sem akarja a bolsevikieket. Haubrich és főként Dovesák erőlyes tiltakozásának talán lett volna eredménye, de az utolsó magyar transporttal megérkeztek a cserefoglyok hozzátartozói, közöttük Dovesák né három. Haubrich pedig lét gyerekekkel. Így gondolni sem lehetett az Ausztriába való utazásra, mivel egy nap igen rövid idő volt arra, hogy az oroszok akadékoskodásával szemben Haubrich és Dovesák feleségei és gyermekei is megkapták az összes szükséges utazási igazolványukat. Így tehát Haubrich és Dovesák is kénytelenek voltak tovább utazni Moszkvába.

Kéri július 15-én érkezett a transporttal Moszkvába. A bolsevikiek nagy fogadtatást rendeztek, a pályaudvaron Bokányi Dezső tartott nagy beszédet. Este azután diszvacsorát rendeztek az újonnan érkezett cserefoglyok részére. Közvetlenül a diszvacsora előtt Kéri szüdbetés **elegánciával — puha lodenkalap, szürke nyári zakó, puha ing — és kezében az olvas »Avanti« legújabb számával, megjelent a teremben.** A bolsevikiek rögtön körülfogták és ostromolták kérdéseikkel. Kéri azonban főlényesen ezt mondotta:

Hát! Isten, most már itt vagyok! Kérem, hogy lehet innen lehető leghamarabb visszamenni! Ha lehet, holnap megyek vissza.

Kéri szavát nagy megütözéssel fogadták a bolsevik vezeték, főben szövétték, hogy a szovjet menüvre exponálta magát kiszabadítása érdekében. Kéri erre azt felelte, hogy **ő nem kérte az orosz intervenciót, tudhatták róla, hogy nem kommunista, ha megtehetik, igen szép, ezért azonban ő nem adta el magát.**

Újabb értesülések szerint Kéri betegnek fekszik egy Moszkva melletti sanatóriumban. Helyzete súlyos, mert a kommunisidák magatartása miatt rosszul bánták vele.

Dovesák és Haubrich rossz anyagi körülmények között élnek, mert a bolsevistáktól nem akarnak állást és pénz elfogadni.

Amit tehetik, Bécsbe jönnek. Adig is azonban elhatározták, hogy **mint gyári munkások keressék meg a megélhetést maguk és kintlévő családjaik részére.** Főként Dovesák szegül bátran ellen a kommunisidáknak. Kun Béla azt mondta róla, hogy ő a moszkvai emigráció legutódatosabb ellenforradalmárja.

CREM
ARANUKALÁSZ
CREM
PINTÉR FERENC
 Szt. József gyógyszertára
 Subotica

Minta-vásárt terveznek Novisádon

Az ipar- és kereskedelmi kamara kiállításának

— *Novisádi munkatársunktól* —

A zagrebi, jubileumi és — apatini mintavásárok után a novisádi iparosok is mintavásárt terveznek. H. Jós Gyula nagykereskedő beadványt intézett a novisádi ipar és kereskedelmi kamarához, amelyben a vásár megrendezésének ötletét veti fel.

A beadvány folytatán a novisádi ipar és kereskedelmi kamara foglalkozott a mintavásár rendezésének a kérdésével. A kamara a mintavásár rendezésének ügyét a magáéba vette. A kamara véleménye szerint a mintavásár csak a Vajdaság iparát élénkítheti fel, tehát csak a vajdasági gyárosok, iparosok és kereskedők vehetnek részt, mint kiállítók. De ebben a kérdésben nem döntött véglegesen, hanem az érdekeltek döntésétől leszi függővé, hogy csak vajdasági vagy országos kiállítás legyen-e Novisádon.

Az ipar és kereskedelmi kamara elhatározta, hogy e hónapban az érdekelteket értekezletre hívja össze. Elsősorban a novisádi gyárosokat, iparosokat és kereskedőket tárgyalja meg a kérdést, majd a Vajdaság kereskedelmi és iparos egyesületét, gyárosait, iparosait sít, hívják össze konferenciára s itt döntenek véglegesen a kiállítás sorsáról. Itt tárgyalják meg azt, hogy tavasszal, vagy ősszel rendezzék-e a kiállítást. Ezekben az értekezleteken fogják megalkotni a kiállítás rendezésére hivatott bizottságot is.

A kamara értekezletén oly hangok is hallatszottak, hogy a kiállításon nem csak az országbeli, hanem külföldi kiállítók is részvehessenek, hogy így a kereskedelmi érintkezés, az árukisérdesítés intenzívebb legyen. A kiállítás rendezése iránt a város vezetősége is nagy érdeklődést mutat s maga részéről a felkelt a bizottság rendelkezésére fogja bocsátani, s egyébként is teljes erejével fogja támogatni — a kiállítás rendezésére kiküldendő bizottságot.

Üzembe helyezik a szuboticiai gázgyárat

Félmillió dinár deficit négy hónap alatt

A szubotici gázgyár üzembehelyezése ügyében most folynak a tárgyalások a városi tanács és a gázgyár igazgatósága között. Amint már megtörtént, a rendőrfelügyelőség felhívta a tanács figyelmét azokra a kártételekre, amelyek az utcai világítás szünetelése folytán állhatnak be és erőlyesen követelte a közvilágítás helyreállítását.

Ennek következtében sürgössé vált a már négy hónapja szünetelő gázgyár üzemének újbóli megindítása, amely bármilyen anyagi áldozatokkal jár is, mégis rövid időn belül meg fog történni. A város ugyanis a gázgyár üzemére teljesen ráfizet, amit legjobban bizonyít az a tény, hogy a gyár a költségvetés által felőre előirányzott 445.500 dinárt az év első négy hónapjában már elkölötte.

Ezért való szükséges a városi napokra való üzembeállítás, hogy a még rendelkezésre álló összeg a fél hónapokra elegendő legyen. A gázgyár kilyálási azonban olyan rossz állapotban vannak, hogy azokat előbb rendbe kell hozni és ennek megőrléséért után legkésőbb október 1-én újból üzembehelyezik a gázgyárat, a tanács azonban arra törekszik, hogy az üzembehelyezés még szeptember folyamán megtörténhessen.

Hatékony helyen szerzett értesülések szerint a város már nem foglalkozik az azzal a gondolattal, hogy a gázgyár üzemelő végképp bezártsa.

miután arra továbbra is szükség van, egyrészt azért, mert az utcai világításnak villanyerőre való berendezése hosszú időt venne igénybe, másrészt pedig, miután minden nagyvárosban szükség van kétféle világításra.

Ezért a város felveendő beruházási kölcsönből a gázgyár tervbevett átalakítását meg fogják valósítani, ami mindjárt lényegesen csökkenteni fogja a gyár deficitjét, mivel mai berendezkedés mellett csakis fűthető elő a gáz, ami lényeges költség-többletet jelent, míg a gyár átalakítása után a legolcsóbb szénből is jó világítógázt tudnak majd előállítani.

A szuboticiai ujságíró-kongresszus

— *Megérkeztek a kongresszus résztvevői* —

Subotica városa méltó és impozáns keretét nyújtott az ujságírók kongresszusához, amelynek ünnepélyességét növeli a város vezetőségének és az állami funkcionáriusoknak az idegen és a helyföldi ujságírók fogadtatásánál történt megjelenése is. A lakosság az alkalommal fellobogóztatta a házakat, az állami hivatalok épületeit is zászlóval díszítették a pályaudvari pedig virágokkal és nemzetiszínű drapériákkal díszítették fel az érkező vendégek tisztelőjére.

Csütörtökön délben a beogradi gyorsvonattal érkezett meg az ujságírók első csoportja. Fogadtatásukra megjelent az állomáson Subotica város képviselőjében *Tabakovics* Miklós polgármester és a városi tanács több tagja. Jelen voltak a jogakadémia tanárai, a középiskolák igazgatói, több magasrangú katonatiszt. A szubotici ujságíró-szekció részéről *Protics* Márkó görögkeleti lelkész, a szubotici ujságíró-egyesület elnöke és a szubotici lapok munkatársai vettek részt a fogadtatáson. A katonazenekar hangjai mellett futott be a beogradi vonat. Az érkező vendégeket a vasúrtól a fogadó-bizottság szállásukra kísérte.

A délutáni vonatok is nagy számban hozták a kongresszus résztvevőit az ország minden részéről, akiket minden vonatkezdésnél a szubotici

szekció megbízottai vártek. Este nyolc órakor ismét katonazenakar várta az ujságíróknak beogradi vonattal érkezett nagyobb csoportját, akiket ismét *Protics* Márkó egyesületi elnök fogadott.

A tízórai budapesti személyvonattal megérkeztek a *cselhszlovákiai ujságírók* is, számszerint huszonhatan.

Az érkező külföldi vendégek fogadására külön fogadóbizottság ment ki, melyben *Nikolajevics* Dusan, az Országos Egyesület elnöke vezetésével az összes szekciói elnökei is részt vettek. A csel vendégek katonazene kísérettel vonultak be a városba, a rövid utvonalon az utca népe nagy ovációkban részesítette őket.

Az előre megállapított program szerint csütörtökön este 9 órakor a szubotici ujságíró-egyesület ismerkedő-bankettot adott a Nemzeti-szállóban a vendégek tisztelőjére.

A díszesen terített teremben a késő éjjeli órákig együtt maradt az ujságírók társasága, akik között ott láttuk a jugoszláv publicistika számos kitűnőségét.

Pénteken reggel 9 órakor kezdődik meg a kongresszus a városba tanácsteremben. Déliben a palicsai nagyvendéglőben Subotica városa látja vendégül a kongresszus résztvevőit.

Pribicevics lemondott

mert a demokrata-párt résztvesz a zagrebi konferencián

— *Ellentét Davidovics és Pribicevics között* —
A párt főbizottsága nem fogadta el a lemondást

Két nap múlva, tizedikén ül össze Zágrebban a független politikusok által összehívott pártközi politikai értekezlet, amely célul tűzte ki maga elé, hogy megtalálja a kivezető utat a mai államan politikai helyzetből. Az államalkotó népek közötti harmonia helyreállításával, vagyis az alapvető baj megszüntetésével gondolják a független politikusok ezt a célt legjobban elérhetni. Meghívják erre az ellentétes vélelten levő pártokat, *Ráicsét és a demokratákat is. Ráics a meghívást herekén visszautasította, az egész akciót az urak mesterkedésének bégyezte. Nem így a demokraták. Tudni kell, hogy a mozgalom kezdeményezői valamikor szinte kivétel nélkül a demokrata párt tagjai voltak, amelyből azonban disszidáltak.*

Érthető tehát, hogy az amugy is nem nagyon egységes pártban visszhangja támadt a felhívásnak és sokan a legkiegyensúlyozottabb párttagok közül is a megjelenés mellett voltak. Tegnap már beszámoltunk a demokratapárt üléséről, amelyen a zagrebi kongresszusra való megjelenés kérdésével foglalkoztak.

A vitát szerdén késő éjjelig folytatták és mint Beogradból jelentik, csütörtök délelőtt is, anél-

kül, hogy megállapodásra tudtak volna jutni. A párt elnöke, *Davidovics* Ljuba maga is meg akar jelenni az értekezleten, ahova a párt hivatalosan *Angyelic* Pavlút és *Veljkovics* Vojat delegálta. A megjelenés ellenzői, *Timotijevics* belügyminiszter, *Lukinics* Edo volt miniszter és főképpen *Pribicevics* Szvetozár élénken tiltakoztak a párt képviselhetősége ellen, különben azonban *Davidovics* Ljuba megjelenését nehezményezték: Ervelésük az, hogy nem lehet el a párt olyan politikuskon konferenciájára, akik a kormányt ellálandóan támogatják és az alkotmány revízióját követelik, amely pedig elsősorban a demokrata párt műve. *Civovics* „Dnevnik”-je szerint *Pribicevics*, minthogy álláspontja nem győzedelmeskedett, lemond a főbizottságban viselt tagságáról, sőt miniszteri tárcájáról is. A Tribuna szerint is lemondással fenyegetett *Pribicevics*, azonban *Davidovics* ennek dacára is kitartott álláspontja mellett, mert *Pribicevics* lemondását csak *bluffnak* tartja. A lemondást egyébként a főbizottság nem fogadja el, hanem azt a klub plénuma elé fogja terjeszteni. A demokrata képviselők szombaton utaznak el Zágrebba.

A koalíciós kormány helyzetére nagyon jellemző, hogy a kibontakozásról szóló objektív tanácskozások híre az egyik kormánypart egységét ennyire meg tudja rendíteni.

Pribicevics nyilatkozata

A *Pravda Pribicevics* nyilatkozatát közli, amelyben a zagrebi konferenciáról azt állítja, hogy annak összehívói a demokrata-párt ellen állandóan agitálnak és azzal vádolják azt uton-utófein, hogy nagy-szorb propagandát folytat. Különbön is, mondomta a miniszter, a nép egységének kérdése nem tudós kongresszusán, hanem az egység mellett propaganda és az egység szellemében folyó állami politikán dől el.

Választásokat követel a demokrata párt

Beogradból jelentik: A Tribuna írja, hogy demokrata körökben sokat hangoztatják új választások kiírásának szükségességét. A radikális lap ehhez hozzáfűzi, hogy tényleg egyetlen út a kibontakozáshoz a választás, mert minden okos ember látja, hogy a koalíció tovább nem tartható fenn. Az állam érdekei is új ut keresését követelik.

A drágaság és a rokkant-kérdés

— *A minisztertanács ülése* —

Beogradból jelentik: A minisztertanács *Timotijevics* elnöktele aletülést tartott, amelyen a drágaság elleni küzdelemről folyó vitát folytatták.

Elhatározta a kormány, hogy a hivatalos lapban azonnal kihirdeti az árdrágítás elleni új rendelkezést, melynek főbb tartalmáról már néhány nap előtt beszámoltunk. Utasították a belügyminisztert, hogy rendelje el a rendőrhatsóságoknak az árak állandó ellenőrzését és a folytonos nyomozást a rendelet áthágói ellen.

Elhatározták a következő cikkék behozatali vámjának azonnali megszüntetését és a behozatal teljes szabadta tételét: *liszt* (minden minőség), *zsir, túró, zöld és száraz borsó*. Felmentek az előzetes kivitel vámjait és pedig disznókint 60—120 kg.-ig 1000 dinár, 120—180 kg. 2000 dinár, 180 kg.-on felül 2500 dinár. Levágoit sertés 50 kg.-ig darabonként 400 dinár, 50 kg.-on felül métermázsínként 1400 dinár. Disznóhús száritott, sózott és füstölt vámia 100 kg.-kint 300 dinár lesz, szadomác és háic 2100 dinár.

A marha kivitel vámjának fellemléséről *Puceh* miniszter kívánságára eltekintettek, mert az árak már is estek az országban.

A passzív területek élcimezéséről szóló törvény kidolgozására *Zserjav*, *Markovics* és *Vilovics* miniszterekből és *Popovics* pénzügyi államtitkárból álló bizottságot küldtek ki. Elfogadta a minisztertanács Válszies hadügyminiszter törvényjavaslatát a katonatisztek pótlékainak fellemléséről, melyet rövidesen a szksuplína elé terjesztenek. A fellemlés mértéke a különböző katonáknál 75—150 százalék.

A helyei uradalomról életlenzik a hadsereget

Beogradból jelentik: *Krisztján* Antunt, a helyei uradalom kormánybiztosát sürögösen Beogradba hívták, hogy jelentést tegyen az állami uradalom hozadékáról. A jelentés alapján a kormány a szükséges mennyiségeket a hadseregnek fogja kiutalni. Amennyiben felesleg mutatkozik, azt a passzív vidékeken fogják szegény családok között szétosztani, illetőleg az önkormányzatoknak ad-

ják ár, akik erre a célra az állam garanciája mellett a Narodna Bankától hitelt kaphnak. Az élelmiszerek elszállítására külön vonatokat állítanak össze, hogy késedelem nélkül rendelkezési helyükre jussanak.

Teljesítik a rokkantak követelését

Többször megírtuk, hogy a rokkantak a hátralékos rokkantdíjak kifizetése miatt erőlyes akcióra készülnek. Az akcióval való fenyegetésnek meg volt a hatása. Beogradból jelentik, hogy a szociálpolitikai miniszter előterjesztésére a kormány elrendelte, hogy az első évről hátralékos 6 millió dinárt azonnal fizessék ki a rokkantaknak. Augusztus havára 10 millió, szeptember, október és november hónapokra 30—30 millió dinárt kifizetésre rendeltek ki. Ilyen módon összesen 105 millió dinár kerül kifizetésre.

Zerjav szociálpolitikai miniszter csütörtökön elutazott Ljubljánába a rokkantak nemzetközi kongresszusára, ahol ismertetni fogja az általa kidolgozott rokkanttörvény tervezetét.

Friedrichnek

megint van egy nagyszerű ötlete Biztos módszer a magyar korona megjavítására

Budapest, a képviselőház folyosója. Újságírók és politikusok az ország végső helyzetéről beszélnek. Közéjük áll Friedrich István is. Arról folyik a szó, hogy miképpen lehetne a mostani nehéz gazdasági válságból kiutat találni. Friedrich István emelt hangon rögtön programot ad:

— Garantiálom, hogy meghyha a miniszterelnöki székét megkapom, 24 óra alatt rendet teremtek. Nem kell új más csinálni, mint a nagybankok igazgatóit elfogatni. Kibúcsba tartanám őket, szabadon választhatnának Budapest legszebb lakásai között. Elláthatnák magukat minden földi jóval. Ellenben kijelentem, hogy én a magyar korona tuszai s amig Zürichben vagy bárhol másutt a magyar koronát nem engedik a maga valódiság értékre felkapaszkodni, szemétszabadságuk lájja majd a kárárt.

Állott vihar

Lóri; Móller Károly

A szerepiról most porzik alá a szán. A múlt egy-egy székparlása pusztá helyén billenve farol és nyoszörög a jármű, majd ropogva soppad vasalt talpa alatt a talai. Metsző, gulyos a szél, fátyulve kutat nyílást a kocsis bundáján s hátul üli két utas lábszákján. A kocsinak csak a szeme látszik, azzal kémleli a felérőgőget, alakja meg nem ing a zimankóban, mintha rohanó kristályszoborrá fagyott volna a bakon, Hallgat, mint a természet gyermeke, ha anyja haragszik. A hátululók? Ki tudja, kit takarnak a súlyos prémeek, plédok és kendős. Nagyvárosnak lehetnek, helyke, palotás felkek, akik nem hisznek olyan erőben, melyeket emberi akarat még igrába ne hajított volna. Vihar van, huszfokos hideg, fától a kultura és közel a vadon minden kíméletlensége, hajléktalanság, éhes ordas és zárt falak közt élő főbájja a végtelen ideges képzetelől, semmi az ezeknek, akiknek e kegyetlen időben is egyre jár a beszéltékjükt! Ha fukar is a zavuk a hidegtől, rövid mondataik törként döfik át az őket védő állapotokot. Csiszolt, gyilkos kis mondatok azok, emberre, elevenre találnak, hja, aki ilyen is beszél, annak futva a belsője s mindig cskadni való a tüzé.

A mályhagny lehet a férfi, sóhajjal kezd: — Mélyen szob volt az a gyermek! S leje fölött hogy szereték egymást! Jánosok! — Én mindig a jobboldali, énge végny...

Valaki közbeszó, hogy mi történtek majd a siberekkel?

— Tekintettel arra, hogy azok mozgó emberek, azok ellen csak úgy lehet védekezni, ha őket felfüggesztjük.

— Az ötlet csakugyan eredeti és Friedrichre vall. Félő azonban, hogy nehezen lehet majd megvalósítani. A

Vándorok az örület országútján

A szubotocai morfinisták — Ürgöngő beteg egy szubotocai kávéházban — A hadosztály parancsnok

Két évvel ezelőtt találkoztam először morfinistával. 1920 májusában, a zemun—beogradi szerényhajó fedélzetén egy szerémségi orvossal ismertem össze a véletlen. Sápádtárc, alacsony, szőke ember volt, akinek szeméből fiatal kora dacára mély fáradtság, nosztalgiaszerű némbrodomság áradt ki.

— Minden mindegy — ezt mondá a szavai, ezt mutatják a mozdulatai és meglepő egykedvűséggel beszélt a világeseményekről, forradalmáról, bukásáról, amelyben ő is forradalmal csinált és ő is elbukott.

Mintha egy távoli ismerősének régi történetét mesélte el, úgy beszélt a magyarországi proletárdiktatúrának vállalt szerepéről. Stromfeld egyik hadosztályának volt a parancsnoka, résztvett a kassai hadjáratban, előnyomult, visszavonult, mint orvos, csapatot vezényelt, forradalmat dikált, éjszaka átúszott a Tiszán a románok előtt, gyalog ment Budapestre, megcsókolta a feleségét, azután pedig lerongyolódva, gyalog szökött át Jugoszláviába.

Csak akkor döbbent fel apátházából, amikor családjáról érdezték. Válasz helyett morfium-feeskendőt vett elő a zsebéből.

— Ez a családom — mondotta. — Amióta eljöttem, nem hallottam az asszonyról, a gyermekekről. Azt mondják, letartóztatták őket. Hol merre vannak, nem tudom.

Azután ott, a hajón, a víz közepén feltúrta kabátját, szabad helyet keresett a karján, ahová az injekciót jut beszurbalt és sem vélem, sem a többi utasoktal nem törődve, fec-

hangon ömlött, meddő feleség védekezése csatlant belőle:

— Minden gyermek szép! Azt hiszi, férj és feleség mindenütt civódik? János gavallér . . .

A férfi arccal a magasba fordul, mintegy égneek panasza:

— És a feleségének gyermeke van. Ott, a gyermek, az aranyos háttér, a búbjáros villámhárító . . .

— És megmozdult az asszony bundája, méreg dagasztja azt is, míg viselőjéből süvít a civédő keserűség:

— Ne feszegessük ezt. Ki tudja, milyen családi boldogság várt volna rá, ha nem maga a férjem . . .

— Ha nem én? Hát ki? Talán János? Ez a vidéki intellektuál? Hallotta, mikor fitogtatta ezt a szót, hogy smillő?

— Nem figyeltem. De láttam, hogy milyen mielőtt teremtett a feleségem. Gyermeke jónéd, kényelem, közmegbecsülés, nyáron a Hyeres-sziget . . .

— És falu. Nyári unalom, a főváros vidéki túlerőkölése, leplezetlen kopaszság és este 9-kor ásitás.

— Együtt ásitának. Jobb ketlen együtt ásitani, mint egyedül okiót ravva . . .

— Ugyan, Lóri, maga nem is rázza az okiót, ha egyedül van. Maga egyedül sinces soha . . .

Apró szélrohamsok, kelykei a felét fejtogeteknek, zümmögtek a házaspár fule körül. De nem is ügyelték. Csak népapatvaruk, szokott viharuk előszelében. Az asszony már a hidegellég felkasszemet nézett, nyalug bujt elő a feje, hogy hallja saját maga nyja sziszegését.

technikai nehézségek miatt tudniillik. Az első feltétele ugyanis, hogy újra Friedrich István legyen Magyarország miniszterelnöke. A nagybankároknak azonban a saját jól feltögtött érdekében mindent elfognak követelni, hogy — ne legyennek tuszok. A bankárok nem nagyon szeretnek tuszok lenni.

kezdebe be a morfiumot. Miközben pedig az izmok rosájai között összegyűlt megedt lassan szétsimította újjaival, ismét felébredt látszólt forradalmat, menekülést, családot. Csak percek múltán folytatta a beszélgetést.

— Azóta, hogy eljöttem, ezzel tompítom az idegeimet, ezzel csillapítom a fájdalmakat, Tudom, hogy egy év múlva elpusztít a morfium, de mégis szükségem van rá, ha azt nem akarom, hogy azonnal megörljek.

Mielőtt Beogradba érkeztünk, még egy injekciót vett — az örület mákonyát az örület ellen.

Azóta, valahányszor morfium-feeskendőt látok, lömpán dörben belém a szerémségi orvos szava: — Ez a családom.

A télen egy grafológushoz mentem tenyégéslásra. A szállóalán ágyon mozdulatlanul, sápadtan fektűt és amikor kábulatából felrázták s bejelentették neki, hogy vendége érkezett, tétova mozdulatlan először az éjeli szekrényen heverő morfium-feeskendő után nyult. Csak a méreg halála alatt kezdett eszmélni és transzserű állapotban monddt — igaz, vagy valótlan — jöletelt a jövendőröl.

Szlovéniai rokkant tiszt volt a grafológus. Idegbajit szerzett a háboruban, az asszonya elhagyta, azóta városi-városra lényekedik, egyedül morfium-ívegesekjének kíséretében.

— A saját tenyeréből nem jöszöl magának? — kérdeztem tőle.

— Én grafológus nélkül is ismerem a sorsomat — monda ideges ne-

— Mikor magával vagyok, egyedül vagyok. Nem csuda, ha elvagyom magam mellől emberek közel!

— Emberek közé? S azért járjuk az ország négy sarkát látogatás címén. Kell emberekhez jussunk el, azért kell nekem e vadonon átviekkélnem. Ördög vigye a guszutást, most kényelem ilnök a klubban . . .

— Melviben? Maga kávéházzal és nem taja szemüféte klubnak . . .

— De igen. Az unatkozó férfiek klubjának.

— Maga nem unatkozik, maga gyűlöl.

— Lőréska, drága, csak egyformák gyűlölnek egymást. Az erősebb csak unja a gyöngébbet.

— Az erősebb? Én nem unom magát. Ezt a szánkét sem unom, mivel automóbilon nincs . . .

— Kopott már ez a szekaturája. Már nem igrat az autó, melyet édesapja, az a tehetségtelen házifürdő elboroztatt . . .

— Mielőtt maga szökött volna meg rajta a szerelégjével!

— Elég!

— Dehogy elég, most kezdem. Miklósám! Maga egyszer kloroformos rablonak mondda az apámat!

— Az is, a legvárosdedesebb emberfajtja. A vagyon látszatóval sződti meg gyacullan utúdszát.

— Az asszony szinte néni látszott, olyan hévvel mondta:

— Csak a kocsis hallja, meg a hegyek. Már úgy lettem a felesége, hogy tudtam, hogy maga alapján megértelt eszél. Anny jó lehet után csinálni egy rosszat is. Hogy miért mentem mégis magához? Oh, a gyűlölet-

tézzel. Még két hónap . . . és keserűen mutatól a feeskendőre.

Minderre dörbenettel kellett viszemlekeznie, tegnap este, zeneszó mellett a szubotocai Városi kávéházban. Mikor — éjfélt után — a cigány már csak egy lártságának huzta a hallgatól, sápadt, felduadt arcú, krisztuszakallu fiatalember rontott be a helyiségbe. A vendégek, a pincérek, a cigányok riadlan fogadták a zavart, kinözösű embert, aki széles gesztusokkal, remeget és haját lépve tintát elő az órsz éjszakából. Üldözött vadként huzta össze magát a plüsspallag egyik sarkában, érthetetlen szavakat dadogott és bocsánatot kért, hogy elkésett az esti előadásról, de ő gentleman és uriember, akárcsak Bányaai főhadnagy, hanem az anyja, az nem az ő anyja, a gyógyszerész barátja pedig negyvenfokos lázában fekszik, akit neki meg kell látogatnia. A műtermében azonban szívesen látja vendégül a lártságót . . .

Gesztusai közben szőnyült a fejétője, amely alatt csak bricsesz nadrág és hálóing takarja sovány, remegő testét.

Pár perc múlva megérkeztek a hozzátartozói, akik az utacélr késétségben néztek a szerencsétlen ember vergődését. Egyik barátja bejött érte a kávéházba, de ő éppen akkor egyt vendégnek a vállára borulva panaszkodott, hogy nem akarják gentlemannek tekinteni.

A szavaihoz meg lehetett állapítani, hogy festőművész. Ezt megerősítette a barátja is. A háború megviselte az idegeit, a fegyverszünet után hazajött munkáját folytatóni, azonban nem tudott érvényesülni és a morfiumban keresett virasztalást. A méreg teljesen tonkretelte az idegeit és az elmebaj pár hónappal ezelött kifort rajta. Gondos ápolás után sikerült talpraállítani, de morfinista barátaitól ismét morfiumhoz jutott és most, mert ezt megvonták tőle, időközönként a morfium-delirium veszt örök rajta.

Olyan ez a roham — mondotta a beteg barátja — mint a szeszivó ember deliriuma. A morfinistán olt-hatatlan szomj és vágy vezet ért a tőle megvont morfium után. Titkos és szíveszelen szervezték van minden városban, ahol morfinisták vannak

nek sok faja van . . . A férfi fölugrott és így kiáltott: — Hé, megalhón, kocsis! Mi van itt? — Azzal a browningját rántotta elő és beelötöl a szánót jobbra íhegő állati pofába. Több dördülésre hokhóve állottak meg a lovak, mire Miklós, ur reszelve bukkott vissza a párnázott ülésbe. Felesége sikított és önyörögve fordult a kocsishoz:

— Az Istenét, hajtson!

És a szán veszett iramban ért ki az erdős völgyből a folyó síkjára. Senki se kérdezte, mi történt, hátra se néztek, csak a kocsis viszonylagos nyugalma volt megnyugtató. Sinckhez értek, a lovak prüszkölve lassították a lépést. Lóri nyerte vissza legelőbb a hangját:

— Szégyelem magam. Maga most az életemet mentette meg!

A kocsis hátrászott:

— Instálom, tanvai farkaskutvát lött le a naccász ur. Ha farkas lett volna, rég megérették volna a lovaim. Csak az a sok bűvés, abba az értatlan jöszögba, az ment kárba. Szinte megkholrosodtak ezek a jószól falások . . .

A férfiből még a nagy őrés beszélt: — Én farkasnak néztem . . .

Lórtól már megint az állott vihar zúgott, magával hozta a völgytorok-

— Magának kezejjében van a leggyere, mikor velem vitázik? Nem is tudtam, hogy ilyen ijesztően erőlyes!

— És Miklós ur visszabókcent az elejtett hangba:

— Ott, a gyűlöletnek sok faja van. A legnagyobb azonban a lovajai gyűlölet.

— ily Subotícán is — ahol számuk több, mint száza lehet. Ha egyikükől megvonjuk a morfiomot, a többi fiokban elaltja vele és ha idegen városba érkezik a morfinista, ott is azonnal rátalál a morfiom élvezőre. Valami láthatatlan és megfoghatatlan szál köti össze őket, rátalálnak egymásra, mint az ópiumszívők az ópiumbarlangra és, bár tudják, hogy tébolyító és halálos a mérég — az apolás alatt álló beteghez is be tudják csempészni a morfiom-fecskendőt. Ilyenkor a delirium lecsillapul, de egy-két nap múlva újból kitör és akkor az örület minden szimpptomája erőt vesz rajtuk.

Az illusztrált morfiom-örület ott állt, ott vergődött előtűnk, a kávéház márványasztalai, vendégek, pincérek, cigányok között. Egy óra hosszat tartott, amíg a beteg lecsillapult, azután barátjának karján kivonult a kávéházból a sötét, hűvös őszi éjszakába...

A lengyelországi nemzetiségek szervezkedése

Lengyelországban megalakult a nemzetiségi kisebbségek blokkja

A lengyelország szláv kisebbségek a nagyoroszkok, fehéroroszkok és az ukrainiak augusztus 17-én véglegesen megkötötték azt az egyezményt, amelynek létrehozásán már oly régóta fáradoztak. Ez a megállapodás egységes tömöríti az eddigi szétválasztott küzködő szláv nemzeti kisebbségeket, melyek már a legközelebbi képviselő választásokon közös blokkként fognak szerepelni. A megállapodás szigorúan megköveteli, hogy minden egyes választókörletben arra a nemzetiségi saját jelöltükre szavazni, akinek a legtöbb esélye van a megválasztásra. Ezeket az esélyeket elsősorban a fenti három szláv nemzetiség közül az bírja, amelynek az illető körletben száma nézve a legtöbb szavazója van. A blokk célja a Varsóban működő Nemzetiségi kisebbségek főintéző bizottság, amelybe minden nemzetiség három megbízottat delegál. Maga a főintézőbizottság abból a célból alakult, hogy egységesebben és hathatósabban vegye fel a küzdelmet a választótörvénynek a nemzetiségi kisebbségekre vonatkozó igazságtalan rendelkezéseivel szemben.

Blerék november végéig kaptak haladékokat a hátralékos kölcsönösség folyósítására

A beogradi politikai körök még mindig élénken foglalkoztatja az amerikai dollár-kölcsön ügye s heves támadást intéznek Kumanudi pénzügyminiszter ellen a miatt, hogy a Bler-csoport még mindig nem folyósította teljes összegében a már esedékessé vált 25 millió dollart.

A Politika legutóbbi számában magyarázatát adja a kölcsön kifizetésében történt haladéknak. Az említett lap szerint a pénzügyminiszter a százmillió dolláros kölcsön első részlete fejében 15 millió dollárt már kézzhez is kapott míg a hátralékos tíz millió csak november végén kerül kifizetésre. A Bler-csoporttal megkötött szerződés szerint ugyan a kölcsön ratifikálása után egy hónapon belül kuszonót millió dollár kellett volna Bleréknek folyósítani, azonban az SHS királyság ellenségeinek a kölcsön ellen Amerikában még a tárgyalások folyama alatt megindított propagandája nagy mértékben megnehezítette a kölcsönkötvények elhelyezését és így a kölcsöntudó bankkonzorcium eddig csak 15

millió értékű kötvényt tudott elhelyezni. Erre való tekintettel és a pénzügyi élet nyári pangására való hivatkozással Blerék azt kérték a beogradi kormánytól, hogy a hátralékos tíz millió kifizetésére november 28-ikáig adjanak nekik halasztást. A kormány ezt a kérelmet teljesítette és így a fennmaradt összeget csak november végén fogja a pénzügyminiszterium megkapni a Bler-csoporttól, akik november 28-ig a többi kötvényeket is elakarják helyezni.

HIRTEK

Az én javaslatom

Holnap én is ott leszek az újsárok kongresszusán a sok kolléga között, akik három ország poros redakciójából jöttek össze tanácskozni, ott leszek én is és meg fogom hallgatni, hogy mit mondanak, mit íjálnak, mit akarnak és mit szeretnének a kollegák, akik ide jöttek. Szépén, csöndben, türellemmel meg fogom hallgatni a beszédeket, a vitákat és a javaslatokat. Beszélni magam nem fogok, biztosan nem fogok, nem illik jól szólásra jelentkezni és nem teszek javaslatokat sem biztosan. Pedig volna néhány javaslatom, volna néhány jó szó a kongresszusnak, az összegyűlt kollégáknak. Ha tudnék beszélni, ha volna bátorságom hozzá, például földlándk szépen egyszer, mikor a vita a legzöb és leghevesebb, földlándk azt mondanám: kollegák, testvérek, akik itt vagytok elvettek, politikai nézeteitekkel, sebeitekkel, amiket a porondon kapotok, hőkijétek ki, öleltek meg egymást és tegyetek fogadalmat, fogadjátok meg, hogy nem írok le egy sort se a háború mellett, nem használtok papírost többet a gyűlölködés társására, népeket, országokat, nemzeteket nem uszítottok egymás ellen, mindig a békét irjátok, mindig a jószágot prédikáltjátok, fogadjátok meg — ez a javaslatom, — hogy a folla, amit kezeltök ad a szükség, vagy a meggyőződés, mindig arról vettek sorokat a papírra, hogy — béke — béke — béke — legyen már vége a harcnak, az okatlan háborúságnak. Ha leültök az íróasztal elé érezétek, hogy éhesek csatagolnak a városban, hogy reménytelenek sokadalmá vária a csodákat, hogy rokkantak vannak, vérző szívűek, megbántottak és igazságot várnak. Gondoljátok mindig — szüntelen — a nyomorúságra, amit meg kell szüntetni, meg kell bontani és irjátok igaztani, hogy emberek vannak csak, emberek egymásért és hogy rut bün az, ha valaki gyűlölködik, ha valaki elfelejti, hogy öni már eleget öltek az emberek.

Ezt mondanám el, ez lenne a javaslatom.

— Mócs Sándor lesz a belügyminiszteri BBB. ügyosztályának új főnöke? Beogradból jelentik: A „Vreme“ novisadi forrásból arról értesül, hogy a belügyminiszterium BBB. ügyosztálynak élére dr. Alekszijevice Mita helyére dr. Mócs Sándor fog kerülni. Mócs Sándor előbb novisadi rendőrfőkapitány, majd bécsai főispán volt, jelenleg ügyvédi gyakorlatot folytat Novisadon. Alekszijevice távozása sajnálatos, mert nagy objektivitással végezte kényes feladatát. Mócs Sándor eddigi közéleti szereplés azonban garanciát nyújt arra, hogy ezután sem kell aggodni a Vajdaság legmagasabb közigazgatási fórumának szellemi mozgait.

— A görög trónörökös Subotícán. Csütörtökön este 10 órakor a beogradi vonattal hadsége kíséretében Subotícára érkezett György görög trónörökös, aki Dobanovacsai Pál főispán várt az állomáson. A trónörökös a főispánnal kocsin a Városi-kávéházzal hajtatott, ahol egy félórás időzött, azután a Simplon-expresszettel tovább folytatta útját Bukarestbe.

— Egy áhír cáfolata. Beogradból jelentik: A sajtóiroda a következő kommunikátet közle: Néhány külföldi lap azt a hírt terjesztette, hogy Ofelejsége a király ellen Csehszlovakiában merényletet követtek el. Ezek a hírek teljesen lögblöppottak és olyan forrásokból erednek, melyek ellenséges érzületűek országunkkal szemben.

— Radisics Lázárt nevezték le Bácsmegeje alispánjává. A Sztojkov Mózes alispán felüggesztésével megüresedett bécsai alispáni állást a belügyminiszter Radisics Lázár sombori polgármesterrel töltötte be. Radisics polgármester a kivézet elfogadta és rövidesen már el is foglalja hivatalát. Sombor városára nézve határozott veszteséget jelent Radisics polgármester távozása, de viszont az ő személye alkalmas lesz arra, hogy a megye ügyeit erélyes kezekkel ismét rendbehozza.

— A sombori foglyok. Sztojkov Mózes ügyéről a minapi cikkünkben írottakra a sombori ügyészség annak megállapítását kéri, hogy a sombori ügyészség fogházában a letartóztatottak egymással nem veszekedhetnek, mert nem is beszélhetnek egymással, nem is láthatják egymást.

— Pénzügyi tisztviselők kurzusa Novisadon. Novisadról jelentik: A pénzügyi tisztviselők részére e hó 10-én tanfolyam nyílik meg, ahol a még járatlan és kezdő tisztviselőket a pénzügyi ismeretekre és kezelő teendőkre kiképezik. Kévs ugyanis a pénzügyi tisztviselő és az állam a tíz hónapos kurzussal szaporítani akarja a szakképzett tisztviselők számát. A tanfolyamra eddig 41 jelentkezett van, valamennyien érettségizeti fiatal emberek.

— Letartóztatottak az újpesti rendőrgyilkost. Budapestről jelentik: Két héttel ezelőtt — mint ismeretes — Újpesten Orbán György rendőr őrszékének idején két gyanus férfit igazoltatni akart. Az egyik férfi ekkor revolvert rántott elő és a rendőrt elvette, a széleskörű nyomozás során a detektívek előállították Tóth Ferenc gépapolót, aki a gyilkossággal gyanúsítanak. A főkapitányságon szembeállítás alkalmával Tóth Ferencben határozottan felismerték a revolveres embert. A rendőrség ezeket alapján Tóth Ferencet letartóztatta.

— Az osztrák szedősztrájk. Bécsből jelentik, hogy az újságírók sztrájkja tovább tart. A szerdai tárgyaláson nem jutottak eredményre, mert a vállalkozások kijelentétek, hogy az územek nem bírják el a munkásság követelte pótlékot.

— Anglia ellenzi a német aranytartálék elszállítását. Londonból jelentik: A Manchester Guardian jelentése szerint itt nem zárkózik el az elől a tény elől, hogy minden olyan intézkedés, amely a német aranytartálék elszállításával járhatna, az angolok érdekeiben is ellenállásra találma, mert ez a márkát tovább károsítaná és az államban zavart még fokozná. Szükség van arra, hogy az angol kormány ezt a levét ne támogassa.

Mit szól hozzá?

Még el sem kezdődött a tanév és máris megbukott a fiam — magyarból.

— Buza Barna és a Tisza-gyilkosság. Budapestről jelentik: Megirtuk már, hogy Buza Barna ragalmazási port indított Lingauer Albin nemzetgyűlési képviselő ellen, amiért az egy beszédében kijelentette, hogy a Károlyi-kormány tudott a Tisza-gyilkosságról. A járásbírósg szedőrá ki is tette a tárgyalást, de nem tartották meg, mert Lingauer Albin mentelmi jogára hivatkozva nem jelent meg. A járásbírósg azt is megállapította, hogy Lingauer ezzel a kijelentésével csak a Károlyi-kormányt bírálta és nem támadta Buza Barnát, mint magánembert. Ugyaneből az okból a járásbírósg le is szálította illetékeségét és az ügyet áttette a budapesti büntelőtörvényszékhez.

— Öngyilkos lelt Sombat Marcell felelősége. Chauxoniról jelentik: Sombat Marcellnek, a szerdán elhunyt volt miniszternek neje öngyilkosságát követelt el.

— A bolsevikok kivégeztek egy érseket. A Times riadit jelentése szerint Benkomin érseket és farsait, akiket egy forradalmi törvényszék júliusban halálra ítélt, Szubpétvárról agyonlöltek.

— Elfogott alban főfelkővezér. Szkuttiról jelentik: Néhány nappal ezelőtt a semleges zóna egyik falujában egy csendőrdjárt elfogta Azem Bejta felkővezér, Bajram Cur egyik legtekintélyesebb követőjét. Az elfogott törzsfőnököt még nem lehetett Tiranába szállítani, mert súlyos beteg, amiben talán a csendőroknak is van némi részük. Kiballagatasától értékes adatokat remélnék a bujdosó Bajram Cur tartózkodási helyére nézve. A kormány elhatározta a csendőrokk busz megjutalmazását.

— Méhész-egyesület a Vajdaságban. Novisadról jelentik: Novisadon e hó 15-én alakul meg az egész Vajdaságra kiterjedő Vajdasági Méhész-Egyesület, a melynek célja főként az lesz, hogy a szépen fejlődő vajdasági mehtenyésztést még eredményesebben felkarolja.

— A Duna rohamos áradása várható. Budapestről jelentik: A Magyar Királyi Polgári és Tengerhajózási Révésznyársóság igazgatósága közli, hogy a legközelebbi időben a Duna rohamos áradása várható.

— Megkezdődik a belga-német tárgyalás. Belból jelentik: Delacroix és Bemanian belga megbízottak szerdán délután Bernbe érkeztek. Csütörtök délelőtt megkezdődnek a birodalmi kancelliar hivatalban, ahol kezdetben megállapolnak a birodalmi kormányt folytatandó tárgyalások ügyében.

(*) Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelése már betegek részére. Rendel délelőtt 7-9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5-7-ig. Lakás: Cyrillemetoda-ér 12. I. emelet, Voinich Piroška-féle ház.

Száz millió értéket képvisel a suboticei törvényszék hátraléka

Összeírják a hátralékos perek pórtárgyértékét — Mennyi kár származik a bírósági hiányból?

— **Hatósági mézszárszékek** Novisadon. Novisadról jelentik: Novisad város legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy az egyre fokozódó drágaság leküzdésére hatósági mézszárszékeket és zöldség árusító bódákat állít föl. A városi tanács ebben az ügyben már megtette a szükséges intézkedéseket és a hatósági mézszárszékek és zöldség árusók a város két, egymástól távol eső részében hétfőn már meg is kezdik működésüket.

— **Megint kisért a felszólítási határkérdés.** Boroszlóhól jelentik: Az új felszólítási határ megvonására kiküldött bizottság német tagja a bizottság elnökeként jegyzéket adott át. A egyezkedés a német kormány jelenléti, hogy felfogása szerint a felszólítási ipartörvényeket a múlt év őszén megállapított demarkációs vonal végleges határvonal, azon nem lehet tehát módosítani.

Lapszemle

A görög lapokban az áll:

A görög király Konstantinápolyig meg nem áll.

A török lapokban ez áll:

A görög király: Konstantin Nápolsig meg nem áll.

Jean Jeudi.

— **Beltraktások a suboticei felsőkereskedelmi iskolában.** A suboticei állami felsőkereskedelmi iskolában befejezettek a beiratkozások. Az eredmény a következő: 1-ös osztály, szláv tannyelvű, ötvennyeg tanuló. Magyar tannyelvű első osztály nincs. A második szláv-tannyelvű osztályba beiratkoztak harminc, a magyar osztályba 20 tanuló. A harmadik szláv-tannyelvű osztályba beiratkoztak tizenhét, a magyar osztályba huszonhárom tanuló. A beiratkozásnál egy külön miniszteri rendelet értelmében figyelembe veszik a szülők, illetve a család társalgási nyelvét. A suboticei felsőkereskedelmi iskola teljesen egyenrangú a beogradai felsőkereskedelmi akadémiával és a két főiskola bizonyítványait egyforma érvennyel bírnak.

— **Szeptember végén lesz a velencei konferencia,** Bécsből jelentik: A keleti konferenciát Velencében szeptember végén, legkésőbb október elején tartják meg.

— **A szovjetrubel kurzus.** Párisból jelentik: Az orosz birodalmi bank augusztus tizedikén egy dollárért tíz centimillió szovjetrubelt fizetett.

— **Ausztria gyámság alá kerül.** Genéből jelentik: A népszövetség ülésein Seypell kancellár hosszabb beszédben vázolta Ausztria helyzetét. Ha Ausztria nem kapja meg a nemzetközi hitelt, a kormány kénytelen lesz eddigi külpolitikáján változtatni és kapcsolatot keresni valamely szomszédos állammal. Hír szerint nemzetközi magánbankokból tíz-huszon millió font inteli kap Ausztria, amelyet azonban erős pénzügyi és közigazgatási ellenérzés alá vesz a népszövetség kiküldött bizottsága. Ausztriának bele kell egyeznie, hogy nemzetközi katonaság tartsa fenn a rendet és ki kell jelentenie, hogy ragaszkodik a mai államformához.

A suboticei törvényszéken beállított bírósági követségmenyével már többször foglalkoztunk. Meggittak azt is, hogy hivatalos megállapítás szerint mintegy tízezer hátralékos pör vár még egyedül a suboticei törvényszéken ültetésre. A jogszolgáltatásban beállt ezen zavarokat a bírósági és még inkább a magyarul tudó bírók hiánya idézte elő, rendkívüli kárára a jogkereső közönségnek és az államnak is.

Amint ismeretes, a suboticei ügyvédek mozgalmat indítottak a jogszolgáltatás folytonosságának helyreállítás érdekében. A helyzet azonban nem jobb a Vajdaság más törvényszékénél sem és ezért a suboticei ügyvédek akciója már kiterjedt az egész vajdasági ügyvédi karrá, amelynek központja, a novisadi ügyvédi kamara a legközelebbi intervenciót akar a kormánytól a bíróságon való gyors segítés érdekében.

Hogy az ügyvédi kamara felterjesztését megfelelően indokolhassa, a vajdasági törvényszékénél most kezdtek meg a hátralékos ügyek pórtárgyértékének az összeírását. Ez a munka a suboticei törvényszéken csak néhány napja folyik és máris több mint kilencven millió korona hátralékos pórtárgyértéket írtak össze. Ez a restanciában levő hatalmas érték azonban nem a régi hátralékos ügyekből származik, hanem csupán az utolsó esztendőben felgyülemlett hátralékos perekből.

Az összeírás eddigi eredménye telít még egyáltalában nem meríti ki

a suboticei törvényszéken csekély restanciák teljes értékét, amely a csupán néhány nap óta folyó és csak az utolsó esztendőre visszamenő összeírás adataiból itélve, óriási értéket fog képviselni.

A suboticei törvényszéken uralkodó bíróhiány miatt tehát száz millió korona értékű restancia gyülemltet fel egy év alatt, ami óriási kár jelent a közönségre és elsősorban a kereskedelmre nézve, mert hiszen a pórtárgyak anyaga főképpen kereskedelmi perekből adódik.

Az azonban nemcsak a jogkereső közönség érzi ilyen súlyosan a jogszolgáltatásban beállott zavarokat, hanem maga az állam is. Ez a százmillió értékű restancia ugyanis csak ületti illeték fejében háromszázalékos jövedélméne az államnak és ehhez járulna még hozzá külön a jegyzékonyvi illeték is. Ha ezeket az államra nézve restanciában levő különböző illetékeket az egész Vajdaság területén összeírják, ki fog derülni, hogy magára az államra nézve is milyen súlyos anyagi veszteséget jelent a jogszolgáltatás folytonosságának magyarálat nem tudó bírók kivételezése által történt megszakítása.

A novisadi ügyvédi kamarának a kormányhoz intézendő felterjesztése, amelyben ilyen súlyos argumentumok foglalk a mai helyzet tarthatatlanságát igazolni, hihetőleg kellő hatással lesz és gyorsan orvosolni fogja az igazságügyminiszter a vajdasági jogkereső közönség súlyos sérelmét.

(*) **Megváltik!** Schmidt táncintézet szeptember 10-án a katolikus legényegyletben. Tanítványok felvételnek egész napon át.

(*) **Hirdetmény.** Az izr. hitközség előírására értesít mindazon hitközségi tagokat, kik a nagy imaházban férőhely hiányában bűnhelyet nem kaphattak, hogy az újonnan berendezett pótmaházban megfelelő helyek rendelkezésére állanak. Úgyvont az ismertetés magasztoságának emléke érdekében minden irányban kellő gondoskodás történt. 6494

(*) **Dr. Lukács Mirosláv** Somborban szabadságáról visszatért és rendeléséből megkezdte. 6349

(*) **A legizetesebb és legolcsóbb villárcselei** Lovdović (volt Bačka) vendéglőjében. Csak 2 dinár.

(x) **I. M. Ovdia** beogradai ügyvéd, telefon 1548. — Kralja Milana 9 (az udvarban). Intervenció minden ügyben a hatóságoknál. Levélez szerbiül, magyarul. 3748

(*) **A Kath. legényegylet** tagjai saját helyiségekben folyó hó 9. és 10-én esti 8 órai kezdettel előadják a már ismert szereposztásban Heczeg Ferenc háromfelvonásos bohózatát: a "Három testvér"...

(*) **Elsőrendű kabátok, kosztümök, egymint ruhák** a legutolsó divat szerint készítenek Risticó nőszobáján, Subotica Zomborski put. 1.

(*) **Dr. Sima Adámia** ügyvéd Beograd Car Urusva br. 8. Minden közbenjárást elvégző a beogradai hatóságoknál. Levélek magyarul is.

(*) **A strandfürdő igazgatósága** felkéri azokat, akiknek fürdőhűtője a kabinoknál orviseiben van, hogy azokat szeptember 15-ig vegyék át.

TŐZSDE

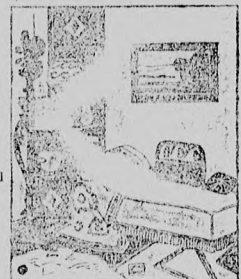
Novisadi tőzsde. Szeptember 7. A tőzsde mai forgalma igen élénk volt. Az irányzat azonban a vége felé ellanyhult. Bácskai buza 445—450 dinár. Bánáti buza 435 dinár. Árpát 64—65 kg-ost 377—75 dinárért jegyezték. Zabot ab Bácska 330 dinárért, tengerit 375—377,50 dinárért, babot 402 dinárért. Lisztet 645 dinárért és zsírt 82,30 dinárért.

Zürich, szeptember 7. Zárlat: Berlin 042.50. Holland 205. Newyork 526.25. London 2205. Prága 1840. Budapest 024.50. Zagreb 155. Varsó 007.50. Bécs 0007.5.

Budapest, szeptember 7. A devizaközpont jelentése: Napoleon 8000. Bukarest 175—80. London 40200. Berlin 175. Milano 98102. Páris 180—185. Prága 81—83.

Beograd, szeptember 7. Zárlat: Newyork 79. Milano 345. Prága 2.80. Páris 0.20. London 3.53. Bécs 0.12. Berlin 7.15. Budapest 4. Szófia 0.53.

Férfi és női ruhákat 100 év óta fest és tisztít

Musveth István kelmefestő és vegyestisztító gyára Sombor, kékestő gyárától kö-fen mindát és ajánlatot

„SAVA“
 Általános Biztosító Társaság, Zagreb (Ezelőtt „Generali“)
 Elfogad a legelőnyösebb feltételek mellett: élet, baleseti, szavatossági, tűz, betörés, üveg, szállítvány, tűzárkoltan bedőlt üzemszünetelési károk el-temi és jegbiztosításokat.
 Vojvodinai aligazgatósága:
Escentua i Pučka Banka d. d.
 Subotica, Strossmajerova pl. (Huspiac)
 A Tartárköpöntés és Néplanak helyisége.

Orvosi műszerek
 nagy választékban érkeztek és jutányos áron kaphatók

Tenner optikus
 Subotica, Kralj Alexandra-u. 11.
 Műtőasztal! Műszerszekrény!
 Beteigatópolási cikkek nagy raktára!

KÖZGAZDASÁG

A kereskedelmi kamara az élő állatok kivitelé ványa ellen. A kormány a kivitelé vámkok legutóbbi szabályozása alkalmával tudvalevőleg magasabb vámmal sújtja az exportált élő sertéseket, mint a levagott állatokat. Emiatt az ország területéről csaknem teljesen megszűnt az élő állatok kivitelé és az exporttörök a sertések levágva szállítják a külföldre. A novisadi kereskedelmi és iparkamara most memorandumot intézett a pénzügyminiszterhez és kereskedelmi miniszterhez, melyben kéri, hogy az élő és levagott állatok kivitelé ványa közötti nagy különbséget egyenlőssé tegye, hogy így az élő állatok exportját lehetővé tegye.

A prágai ószi vásár. Prágából jelentik: A prágai vásár élénkebb képet mutat az eleinte a vásárlástól tartózkodó hangulattal szemben. Nagy kőtések történtek különösen a kémiai és a fémiparban.

PHILATELIA
 BÉLYEGKERESKEDES SUBOTICA SZÉCSI E.
 Vezek hszmárú igazságv. bélyegkeket. A forrásmi bélyegkekből csak teljes sorokat kűnek, vagy egyeseket a 25 és 50 páros, valamint 1 dináros kivételével. Kétféle aranyárta. 6330

GÖMBÖLYŰ ÉS SZÖGLETES DOBOZOK

írják, noteszek, mindentéle ízeleti könyvek és razetteok készítés kivitelben, jutányos áron készítenek

FISCHER ERNŐ doboz és ízeleti könyvek gyárában, Karadzičeva ulica 26. (Saját ház) Felvételi iroda Pašićeva ulica 9. Telefon 67.

Lithographiai részvények, betétkönyvek, csekklapok, többszínű cikkek igen jutányosan készítenek Pašićeva-utcai lithographiámban

NYILTTÉR.**Nyilatkozat.**

Alulírott őszinte köszönetemet fejezem ki a „Dunavay” biztosító R. T.-nak aki a Stari-Becejen aug. hó 30-án történt tűzvész folytán származott károm felbecslésére az összes biztosító társaságok közül legelőször küldött ki liquidatort a káromat a legkésőbb 48 óra alatt megtérítette, miért az a penzi intézetet mindenképp a legmelegebben ajánlhatom.

Darvas Gábor
óráss- és ékszerész,
Stari-Becej.

6410

Üzlet átvétel.

A mai napon Csantavéren, Kurucsev Sándor „Acó”-féle rőfőskereskedését átvettem. Akinek az üzletből kifolyólag bármintemű követelése van, 8 nap alatt nálam jelentse be, mert későbbi bejelentést figyelembe nem veszek.

Kőmives István
Csantavir.

6441

Subotička Gradska Javna Bolnica.
Ad. 965/22. D.

Nabavka platna.

U kancelariji starateljstva gradske javne bolnice na dan 23. septembra 1922. god. pre podne u deset sati održaće se ofertualna licitacija za isporuku 2500 (dvehiljadepetstotina) mtr. platna.

Oferti se podnose u zatvorenim i zapečaćenim kovčima do 22. septembra 1922. god. do podne 12 sati kod bolničkog starateljstva, gde se i uslovi mogu videti za vreme zvaničnih časova.

Subotica, 4. septembra 1922. 6401

Ravnateljstvo Gradske Javne Bolnice.

Pályázati hirdetés.

A feldvaraci izr. hitközség ezennel pályázatot hirdet egy

kántor- metszői állásra,
mely állás mielőbb elfoglalandó. Az állás javadalmazása: Fix fizetés megegyezés szerint, 3 szobás lakár mellékhelyiségekkel, nagy kert és üzlethelyiség. Pályázatok fizetési igény megjelölésével a hitközség címére küldendők.

Dr. Szász Imre
hitközs. elnök.

6388

Hirdetés.

Néh. Skenderović Albert hagyatékát képező 33 lánc pavlovaci (vámteletki) földet az 1922/23. gazdasági évre a dr. Kiss József ügyvédi irodájában 1922. szeptember hó 17-én vasárnap d. e. 9 órakor megtartandó árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbeadom.

Subotícán, 1922. szeptember 3. 6372

Dr. Bondy György
záródnok.

5-6000 darab koronadugós

SÖRÖSPALACK

SÖRÖSLÁDÁK

BOROSHORDÓK

PÁLINKÁSHORDÓK

5—700 literig

szüretelőkadak 10-50 hektóig
minden mennyiségben kaphatók

FRANK PÁL

pálinkafőzdéjében Subotica
Čestarski put 34.

5360

Elsőrendű

idősebb órásszegéd

ki minden precíziós órák javításában teljesen járjas, valamint ékszer és új tárgyak készítésében is, október 1-re vagy későbbre

jó kondíciót keres.

Cím a Bladobívatásban.

Engler József fakereskedő Subotica

Čestarski-put. Telefon 111.

TŰZIFA

felvágott és hasáb pontosan kimérve
kivánságra házhoz szállítva kapható.

Azonnali belépésre
keresünk
perfekt német-szerb
fiatalembert
irodai munkák
végzésére.
Ajánlatokat fizetési
igények megjelölésével
kér:
Tóth R. T. Topola.

ELADÓ

70 m. 6 collos flancsnis nyomócső és egy
6 collos centrifugális szivattyú Gille
Béla gazdaságában Tor-Sečanj Bánét.
Ugyanott elsőrendű gazdasági kosarak
kaphatók.

5343

Stand 67. Stand 67.

FA- és JÁTÉKÁRUGYÁR

BRAĆA SPITZER SUBOTICA

A ljubljana mintavásáron

„E” Pavillon, Stand 67.

alatt állítja ki gyártmányait.

Legjobb alkalom
karácsonyi áruk
bevásárlására.

6371

Gépszereelő és gépmeister

40 éves sokévi gyakorlattal fűrésztelpek, malmok, vegyszeti üzemek stb. szerelésében és vezetésében

szereleést vállal

esetleg állandó alkalmazást mint gépész nagyobb üzemeknél. Szíves megkereséseket „Elsőrendű szakember” jellege alatt „FUCHS” Nemzetközi Hírlap- és Hirdetési Iroda Novi Sad (Kralja Petra 13.) továbbít. 6413

**SZEMFEDELET,
KOPORSÓDISZEKET**

tepetéket és mindennemű fémlemezési cikkeket gyári árában ajánl:

„PAX”

fémlemezési cikkek és művirág nagykereskedés
NOVISAD, KRALJA PETRA 4.

Okleveles volt magyar tanár

iszraelita, ki francián, németül perfektil beszél és zongorázni tud, uri családhoz 12 éves kisleány melé

kerestetik.

Ajánlatokat „SCHMOLKA” hirdető iroda „4196” sz. alatt Novi Sad, Postafiók 92, továbbít. 6396

Itt a szezon!

Urak és hölgyek
kalapjaikat
a legújabb modellek szerint
Sild József

kalapasmester modern felszerelésű műhelyében készíttessék legújanyesabb árak mellett. A legújabb modellek megérkeztek.

Rum- és likőressenciák

kölni-vizek kimérve, francia parfumok, puderek
Lakner Drogeria, Subotica
Kralj Alexander-ut. a Hotel Nacionalnál szemben.

UTAZÓT

aki a papir- és a grafikai szakmában járjas
jó fizetés mellett azonnalra keres
GRAFIKA R. T. NOVI SAD.

Német kisasszony felvétetik

három és hat éves gyermekek mellé. — Cim:
RUDICS IGNÁCZ SENTA. Zongorát tanítók előnyben részesülnek. 6363

ELADÓ

9 és fél hold elsőrendű parti föld felugrólt állapotban és egy ház Szörögen, jutányos feltételek mellett. A házba ártezi kut van bevezetve. Erdelkődni lehet Ivkov Radnál — Novakanjizán. (Törökkanizsa.)

Főmolnár

szakképzett, józan, energikus, 3/4 vagonos malomba azonnali belépésre

kerestetik.

Ajánlatok fizetési igények megjelölése és bizonyítvány-másolatok becsatolása mellett

Székely Bertalan céghez
Adn intézendők. 6213

CZIPŐFELSŐRÉSZT

gyorsan és pontosan készítek. Piaczi szuszteroknak nagy árkedvezmény. Cipőkülönlegességek szabását és csizmaszabást vállallok.

POLGÁR RUDOLF

I. krug Skolus Viator u. 5. A Főpostánál.

szept. 7-től
szept. 10-ig
csütörtöktől
vassárnapig

Lifka

Az ocean urai

modern kioldódrama 6 felvonásban.
Ita: Vajda Ernő.

Főszereplők: Várkonyi Mihály, Maria Palma, Lubuszki Tiber.

FEMINA

női kalapszalonn

Subotica
Strossmayer u. 8. l.

Filz és velour kalapok

Alakítások.

Modell kalapok.

Sentán 6312

műtrágya

garentált minőségben
jutányosan
a Gazdakörben
jegyezhető

FOGLALKOZÁS

SUCHE zu meinen 2 Buben ein älteres deutsches Kinderfräulein. Näheres in der Redaction dieses Blattes. 6387

IRODAKISASSZONYT

Vagy gyakorlati némi irodai gyakorlattal keres helybeli részvénytársaság. Írásbeli ajánlatok postafiók s E-címre kértetnek. 6374

DEUTSCHE Stunden gibt tüchtigler Lehrer. Adresse in Administration. 6430

Ajánlunk itteni raktárunkból használt foltzott gabonaszakát darabonként 55 K-ért, lukavci kristályszódát kgként 0,50 K, tiszta egészséges mézet kgként 95.- K legalább egy kanna vételnél.

Sava d. d. za uvoz iz izvoz, Subotica. Telefon 565.

Novisad város legforgalmasabb utcájában nagy bérház üzlethelyiségekkel eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos özv. Löwenberg J.-né Novisad, Magyar-utca 41. száma

Eladó egy 3 tonnás

TEHERAUTÓ

„Saurel“ marka gumival, továbbá 1 „RABA“ MOTOR 45. HP. Sassióval jó állapotban. Industrija motora Protic i Drugovi Novisad, Sumadijska 6369 utca 7. szám.

Jól bevezetett UTAZÓ keres a Bácska, Bánát és Szerémmegye részére gyárképviselőtet vagy subképviselőtet

esetleg jól honorált utazói állást. — Ajánlatokat „4166 szám alatt „Schmolka“ hirdetőirodájára Novisad, Postafiók 92 továbbít.

Megvételre keressünk egy „Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.“ gyártmányú négyrésztű ingatámaszó

SIKSZITÁT.

Szives ajánlatokat az ár megjelölésével KOHÁN VINCE ÉS FIAI hengerrelátton Subotica, Senčauski put bérháza. 6376

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetést Egyekben felvilágosítást. Apróhirdetés egy szö 2 K, vastagbetűs és címzés kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 29 K
Apróhirdetéseket felvevő Szerbötica-n kiadóhivatalt Alexandra-utca, Leibach-ház és Schlanger hírlap-áruda a vasuti park mellett. Vidékre valamennyi felérusítónk. Előfizetési díj havonként 39 din, negyedévre 98 din. Férdezőkérőökhöz válaszfélyeg mellékelendő.

PERFEKT könyvelő, lehelőleg német, szerb nyelvvel tudással, felvétetik Vig könyvkereskedésében. 6444

MÉTEL-ELADÁS

ARANYAT 80-120 K-ig veszek. Ékszeréket a legfőbb fizetek. Ékszerékre kölcsönt lözvetitek. Párkai, a Lombard zálogház volt becsebe. Ivan Anunovic-utca B. 4. (Hartmann-palota, volt Novák-ház, a vasut mellett). 5853

ARANYAT, BRILLIANT, drágaköveket legmagasabb árban veszek. Órákat és ékszeréket legszakértőbben javítok és legelőssimben árusítok Friedmann Dezső órás és ékszerész Subotica, Alexandrova ul. Allami tisztviselőnek javításoknál 20 százalék engedmény. 6086

ÜZLETEM átalakítása miatt kislejtett cikok minden áron eladó. Üzleti berendezés eladó. Wilhelm János. 6221

NÉGYJÁRATU szállítható malomberendezés komplett jutányos áron és prima lucernamag azonnal kapható. Biliczky Károly gépuzletében Senta. 6164

KÉZMŰÁRU üzlethez való teljes berendezés álló iróasztalokkal jutányosan eladó. Bővebbet a kiadóban. 6248

HÁZ SOMBORBAN a Kralja Petra utcán egy 8 szobás és mellékhelyiségekkel, nagy kerttel és udvarral eladó. Megvétel esetén 5 szoba azonnal beletyűzhető. Bővebbet Magyar István forgalmi irod. Sombor. 6305

SMS. kir. löpor áruda.

VADÁSZATI és SPORT SPECIALIS SZAKÜZLET

Nagy raktár:
Vadászfegyverekben vadászlőszerekben, vadászlőszerezések, football, tenisz, atletikai cikkekben, komplett felszerelések. Rendőrségi felszerelések. Tűzijátékok.

BATA V. FIA

Nagyban. Subotica Kicsinyben. Kralja Aleksandrova utca 7. Tessék árjegyzéket kórnii

Körző

A madagaszkári kegyelmes úr nagy bohózatok kalandorjáték 3 világrészen keresztül II. részben 10 felvonásban. — I. rész Megjűt a Baby Mexikóból 6 felvonásban. — A főszereplők: EVA MAY, BOBBY DODD.

BOROSHORDÓK, kádkák, iókarban, olcsón eladók. Bővebbet Földes Samu ruházlet. 6419

ELADÓ 16-20 szivó-gáz-motor, üzemben megtekinthető és egy 9x12 lny-lépező felszereléssel. Kertésznél, Zmaj Jovina-utca 5. 6420

SOMBORBAN, a piactérhez közel, egy üzlethelyiség átadó és azonnal elfoglalható. Bővebbet „Kultur“ hirdető-irodában, Sombor. 6412

SPACHUT, fehér vagy színes onail, kerestetik megvételre. Ajánlatok ármezveléssel a „Kultur“ hirdető-irodába, Sombor. 6411

MEGVÉTELRE keresek 4-6 benzín- vagy szivó-gáz-motort, lehelőleg korszerű szerelt. Cím: Bogový Sándor gépész Bezdán. 6335

EGY 3-as Wertheim-szekrény, egy magánúró kezekpár, még teljesen új, olcsón eladó. Gergő Antal, barátok temploma mellett. 6436

KÜLÖNFÉLE

GUMMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska-ut. 25. Mexrendeléseket a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalt is felvevő. 6433

Eladó és azonnal átvehető

Bácska legtermékenyebb vidékén egy 125 lánóból álló

földbirtok

állomástól 5 km-re, de lövzetlen falu és kövesut mellett terül el, rajta új és modern gazdasági épületekkel, 6 szobás ural kastélyal, holt és élő berendezéssel, vagy teljesen anélkül is.

Megkeresések intézendők: IFJ. SOMOGYI GYULA Subotica, Karadziceva ul. 7.

Repet vagy törött géprészeket, kazánokat elvállal forrasztásra, domboru kazánokat a helyszínen egyenesít a kontinens legelső hegesztő vállalata. 6366

HAMBURGER GÉPMŰHELY

volt technológiai oktató — Segediánski put 115 szám. TELEFON 5-66.

Szikkvizgyárnak

alkalmas házat közel a beltérhez megvételre vagy bérbe keresünk, lehelőleg azonnalra. Cím a kiadóban. 6313

Vasleveskelesnek ajánl helyi üzemben készitűt fűtésöveket, sajtok könyököket a legjobb minőségben és a legolcsóbb árakon. GUBA JÓZSEF vas, szerszám és mezőgazdasági géperkesztő BÁCKA TOPICA. 6363